

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Gernands Boktr.-Aktieb.

N:r 3 (161)

Fredagen den 16 januari 1891.

4:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam..... » 4:—</p>	<p>Byrå: Hamngatan 16, 2^{1/2} tr. (midt för Kungsträdgården.) Prenumer. sker i landsorten å postanstalt, i <i>Stockholm</i> hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	--	--	---	---

Augusta Öhrström.

Å fröken Öhrström, som efter en flerårig vistelse i utlandet för närvarande under en tyvärr allt för kort tid gästar sitt fädernesland, snart kommer att låta höra sig på en af säsongens förnämsta musikställningar, är detta ju en lämplig anledning att för Iduns läsekrets framställa bilden af en kvinna, som mera än någon annan nutida svensk sångerska med ära fört den nordiska sångkonstens runor på andra sidan Atlanten.

Fröken Öhrström, som är bördig från Göteborg, var ett af dessa predestinerade musikaliska underbarn, som börja att sjunga och tala på samma gång, som icke trifvas annat än i en musikalisk atmosfär, och som därför gifvetvis redan vid spääd ålder bestämmas för den musikaliska banan. Den lilla flickans öra var så fint, att hon utan tvekan »på gehör» kunde upptaga hvilken tonart som helst, och hon var icke mera än 11 år, då hon med framgång uppträdde på en offentlig konsert. Hennes föräldrar beslöto där-

för, att hon skulle utbildas till artist, och sedan hon åtnjutit förberedande musikalisk undervisning, skickades hon vid 15 års ålder upp till Stockholm för att vid sina studier vägledas af, först den äldrige hofsångaren Berg, sedan af fru Stenhammar.

Hon började snart att med större och större framgång låta höra sig på mera bemärkta konserter och blef slutligen engagerad vid Kungl. operan, där hon uppträdde i »Trubaduren», »Den bergtagna», »Karpaternas ros» m. fl. De musikaliska uppgifter man vid denna scen lemnade henne voro emellertid icke tillfredsställande för hennes stora arbetslust och brinnande kärlek till konsten; hon lemnade därför efter tvänne vintrars arbete vid den svenska scenen sitt fädernesland och begaf sig till Paris i afsikt att ytterligare förädla sin sångkonst. Här fick hon en förträfflig lärarinna i m:lle Rosina Laborde, på sin tid Grand Opéras förnämsta koloratursångerska och elev af Meyerbeer, som icke endast vägledde hennes studier, utan

Varen först och främst goda, och sedan skolen I varda lyckliga; begären icke priset före segern eller lönen före arbetet.

L. DE VAUVENARGUES.

äfven introducerade henne i de förnämsta musikaliska kretsar och sammanförde henne med Paris' mest framstående kompositörer, såsom Gounod (för hvilken fröken Ö. hade förmånen att få instudera Margaretas parti), Massenet, Vidor, m. fl.

Det var emellertid icke endast de i lektronsrummet utförda studierna, som gjorde fröken Öhrström till den sängerska hon nu är. I Paris, där hon kvarstannade i fyra år, och där hon flerfaldiga gånger uppträdde med stor succes såväl i privata salonger som på konserter, hade hon rikt tillfälle att höra olika slags musik, att jämföra olika skolor och metoder, med ett ord att skaffa sig egen erfarenhet i konstnärslivet, och dessa tillfällen begagnade hon med ett vaket och intelligent sinnes påpasslighet. Hon var därför också, då hon lemnade Paris för att anträda en längre amerikansk tourné, en utpräglad personlighet, en individuell konstnär, icke blott en sängerska med vacker röst och god metod.

En fransk tidning yttrade efter en af fröken Öhrströms konserter i Paris: »Mille Öhrströms namn är för oss fransmän svårt att uttala, men låtom oss likväl minnas det, ty den som bär det skall en gång blifva en af de första stjärnorna på konstens himmel.» Denna klingande profetia var icke blott tomta ord, ty fröken Öhrström har under sin vistelse i Amerika skapat sig ett rykte som världsbeaktad sängerska.

Den amerikanska tournéen, som varade i fem månader, och under hvilken fröken Öhrström uppträdde icke mindre än 126 gånger, sträckte sig ända från Kanada till Mexikanska viken och omfattade Förenta staternas förnämsta städer, såsom Boston, Filadelfia, Quebec, Montreal, New-Orleans, Washington, m. fl. Öfverallt, där fröken Öhrström uppträdde, emottogs hon med entusiastiskt bifall af såväl publiken som af pressen. En tidning kallar henne den tredje svenska näktergalen, en annan jämför henne med m:me Albani o. s. v. De talrika utdrag ur omdömen öfver fröken Öhrströms uppträdande i Amerika, vi ha varit i tillfälle att läsa, ha alla enstämmigt kallat henne en sängerska af första rang.

I Newyork, där fröken Öhrström vistats någon tid före och efter sin tourné, har hon äfven uppträdt med stort bifall, såväl i kyrkor som i privata salonger och på konserter. Bland annat har hon låtit höra sig hos mrs Frank Lessley, Newyorks m:me Adam, hvars salong är en brännpunkt för Newyorks literära och musikaliska lif.

Vistelsen i Amerika hade emellertid varit något ansträngande, hvarför fröken Öhrström beslöt att under ett år hvila ut i sitt fäderland. Denna hvila har dock endast varit relativ, ty hon har därunder företagit en längre tourné i mellersta och södra Sverige och står nu i begrepp att tillsammans med fröken Carlheim-Gyllenskiöld företaga en ännu mera omfattande. Dessutom ligger hon i underhandling med en amerikansk impresario om en tourné för nästa vinter.

Hvad som hos fröken Öhrström mest hänför ähöraren är icke det rent materiella i röstens klang eller styrka. I likhet med den

af sina landsmaninnor, om hvilken hon enligt fleres omdöme i mycket lär påminna, vi mena Jenny Lind, har hennes röst, ehuru både vacker och voluminös, icke något särskildt bedårande välljud. Hennes förmåga att hänföra ligger i den djupt intelligent fraseringen och i uttryckets omedelbara innerlighet, som gör, att de sänger hon framför — vare sig det är en enkel visa eller ett dramatiskt parti — träffa ähöraren som något nytt, något för första gången hört, hvars skönhet icke förflyktigar för stunden, utan outplånligt kvardröjer i minnet.

Slädparti.

Hur härligt att en vacker vinterdag
i tysta skogen höra bjällror klinga,
att under virkad nät se trafovarn
springa,
när blott i släden sitta du och jag.

Och så från vintern plötsligt träda in
i upplyst sal, där björkvedsbrasor brinna,
och finna bordet festligt dukadt, finna,
att platsen närmast in till min är din.

I gnistrande champagne en skål för not-
den!

I södern blomma rosor, är det vår —
här, midt i snön, du lifvets fullhet när,
fast den är karg, den kära, svenska jorden!

Supén är slut. Spel upp, spel upp till
dans,
att golfvets tiljor gunga liksom vågor!
Där ute kvällen står i norrskensglans —
här inne kind i glöd och blick i lågor.

Och när den sista valsen är förbi,
de runda axlar du i pelsverk höljer,
de fina vrister i bottiner döljer
och kysser henne själf — du låter bli!

Du låter bli, tills sedd af intet öga,
inunder granar, som sitt glitter snöga,
du kring din flicka smyger njukt din
arm
och kysser frusna kinden röd och varm.

Och bakpå släden syns i kvällen då
gud Amor själf med pil och båge stå.

Daniel Fallström.

Oförgätliga ord.

Ett minne,

upptecknad af Mathilda Roos.

Har ni aldrig erfarit, att det i ert förflutna
lif funnits ord och tilldragelser, som al-
drig kunna glömmas, aldrig utplånas?
Hela brottsjöar af yttre oro, af jäktande i
kampen för tillvaron kunna gå öfver dem,
och de tryckas ned i djupet af vårt hjärta,
och vi ha så helt och hållit förgätit dem,
att vi icke ens tänka på, om de äro döda
eller icke. Men plötsligen, utan att vi veta
hvarför, kanske ofta midt under en dem all-
deles motsatt stämning komma de liksom
framstormande ur minnets djupaste schakt
och ställa sig framför oss så lefvande, som
om de härstammade från gårdagen, och då
förstå vi, att de aldrig skola dö, att glömskan
förgäfvat skall söka begrafva dem, att minne
efter minne skall slockna i en hjärna, som
lifvet tröttat ut, men minnet af dessa ord, af
denna tilldragelse skall flämta för oss ända
in i det sista.

Det är i allmänhet inga märkvärdiga ord,
inga stora tilldragelser vi på detta sätt —
ofta mot vår vilja — rycka undan glömskans
roflystnad. De stora händelserna, i vårt lif,
de förfölja oss icke så där i gengångarege-
stalt; dem ha vi lidit eller fröjdat oss fria
ifrån i den brinnande lifsstridens middags-
hetta. Nej, det är de små händelserna, som
ingen bevitnade, om hvilka ingen larmade,
det är de obetydliga orden, som tyst och ve-
modigt, likt ett höstlöfsfall i oktoberskym-
ningen, berörde vårt hjärta, utan att någon
annan än vi själfva kände och förstodo dem,
det är dessa vi ej kunna glömma. Ty de
pejlade en gång de osedda djupen i vår själ,
de blottade, om också blott för en sekund,
någon af dessa hemliga afgrunder, som göm-
mas i hvarje människas inre, de lärde oss,
hvad vi kanske icke lärde ens då lifvets strid
var som hetast, att känna oss själfva, att
blicka in i vårt eget jag — och det är där-
för vi ej kunna glömma dem! — — —

En förmiddag för många år sedan skulle
jag på en aflägsen gata i Klaratrakten leta
reda på en bleckslagareverkstad för att där
inlemna någonting till lagning. Jag hade
svårt att hitta, ty huset, där bleckslagaren
skulle bo, hade flere gårdar och uppgångar,
och ingen skylt visade mig, åt hvad håll jag
borde styra mina steg. Emellertid måste
bleckslagaren bo här, ty jag hade flere gån-
ger skickat min tjänarinna till honom, och
som han lagade både väl och billigt, ville jag
ändtligen hafva reda på honom.

Jag började således mina efterforskningar,
gick uppför ett par trappor, fick orätt be-
sked, måste gå ned igen o. s. v. En del
personer, i synnerhet fruntimmer, ha en otro-

lig talang att liksom instinktligt leta sig fram äfven på de krångligaste ställen, men som jag helt och hållet saknar denna talang, gick jag så orätt man möjligen kan gå och började under tiden känna mig icke så litet otålig öfver att på detta sätt nödgas öda bort tid och krafter. Slutligen hann jag dock mitt mål; efter att ha krånglat mig uppför två mörka trappor, där faran att ramla och bryta armar och ben icke var obetydlig, kom jag till en dörr, på hvilken jag, så vidt skymningen tillät, tyckte mig läsa min bleckslagares namn.

Jag drog en suck af lättnad och knackade på. »Stig in!» svarade en röst därifrån. Jag hörsammade genast kallelsen och öppnade dörren.

Det var ett trångt, mörkt rum, men trots mörkret kunde jag se en mängd verktyg och bleckkärll, som tydde på, att jag gått rätt.

Vid bordet ett stycke ifrån fönstret stod en man med förskinn; då han fick se mig, helsade han och gick därefter inåt rummet för att tända ljus. Jag stod kvar vid dörren och tyckte, att mannen var mycket långsam och fumlig, hvilket just icke förbättrade mitt af det långa letandet retliga lynne. Efter några ögonblicks förlopp kom han tillbaka med en nytänd lampa, som han ställde ifrån sig på bordet. Vid det matta ljusskenet såg jag nu, att han var en ännu ung man, fastän ryggen var böjd och ansiktet blekt och härjadt som på en gubbe.

»Jag önskade få den här lagad,» började jag, i det jag tog fram en bleckform, som jag hade inlindad i ett papper; »men det var ett förskräckligt besvär för en sådan småsak. Ni bor ju, så att det är ett helt arbete att få reda på er, jag trodde, att jag aldrig skulle komma uppför de här mörka trapporna!»

Bleckslagaren såg upp, och ett på samma gång bittert och ödmjukt leende spred sig öfver hans bleka ansikte.

»Jaså, var det så svårt?» sade han med en underlig dröjande betoning, liksom hade en mängd andra tankar gömt sig bakom de enkla orden.

»Ja, det var verkligen svårt,» svarade jag hastigt och skyggade för hans blick, som icke släppte mig. Därefter började jag tala om reparationen, hur den skulle göras, när formen kunde vara färdig o. s. v., hvarpå jag sade farväl och vände mig om för att gå. Han besvarade min afskedshelsning, öppnade dörren och lyste mig utför de två trapporna.

Just då jag skilts från honom, träffades mitt öra af en ihålig hosta, som skar mig genom märg och ben. Jag stannade och lyssnade; jag kunde höra, hur han långsamt och tungt gick uppför trappan, under det att hostan alltjämt fortfor...

Då ljudet af hans steg och af den ihåliga hostan döft bort, skyndade jag mig öfver gården ut på gatan. Men jag kan ej beskrifva, hur jag kände mig till mods, då jag blef ensam och kunde reda ut mina intryck.

Den första dofva, omedvetna känslan af en begången hjärtlöshet formade sig så småningom till ett aggande samvetskval öfver de tanklösa, öfvermodiga ord jag yttrat. Hvad skulle han känna, hvad skulle han tänka vid min föraktfulla klagan öfver att en gång behöfva leta mig uppför de branta trapporna, han, som hvarje dag måste gå dem med sitt sjuka, trötta bröst? Jag skulle velat slå mig själf, så upprörd kände jag mig, men ändå hellre hade jag velat gå tillbaka till den

stackars bleckslagaren, fatta hans hand och säga: »förlåt mig!»

Men hur skulle han kunna förstå mig, hur skulle han kunna fatta, hvad jag menade, om jag riktigt uttalade mina innersta tankar, om jag sade så, som jag nu kände det: »förlåt mig, icke hvad jag yttrade, men att en dylik känsla af öfvermod kunde uppstå i mitt hjärta, förlåt mig, förlåt oss alla, vi som aldrig behöft frysa och umbära, att vi i dessa omständigheter se en rättighet att behandla er, nödens och lidandets barn, med förakt eller i bästa fall med nedlåtenhet! Förlåt oss, att vi lägga sten på bördan, förlåt oss, att vi äro nog småsinta och hjärtlösa att icke förstå, att lidandet kräfver aktning, och att den ridderlighet, den älskvardhet vi bestå sammetskappan och bafverpelsen, den skulle vi i stället skänka trasorna, som dölja ett lidande människohjärta.»

Och om han förstode mig, skulle han då icke stänga sin dörr för mig, visa bort mig och utbrista: »Gå ifrån mig! Man ber icke om förlåtelse, för att klädet i ens rock är finare än ens grannes, och ingen ger heller förlåtelse härför. Man böjer sig under omständigheternas makt, man tar emot snäsor af grannen, så länge han bär den fina klädesrocken, man gömmer på sitt hat, tills — man hämnar sig.»

Nej, jag kunde ej bedja honom förlåta; hvad jag sagt var ord, som aldrig kunde utplånas, aldrig försonas, just därför att deras betydelse icke så mycket låg i själfva orden, utan i det omutliga vittnesbörd de varit om den klyfta af hårdhet och hjärtlöshet, som skiljer den rike från den fattige, den mätte från den hungrige...

Det föreföll mig, som om dessa ord likt en hvass blixträngd ned i mitt hjärta och blottat hemligheterna på dess djup, och som om jag efter denna själf-dissektion med en oförevillad klarhet kunnat se in i alla samhällets vedervärdiga missförhållanden, uti hvilka äfven de så kallade bästa ibland oss dagligen tanklöst och sömnigt deltaga.

Jag såg i sanningens omutliga skärande glans hela det vämjeliga högmödet den ena människan på grund af de mest lumpna företräden vågar visa den andra. Jag såg icke endast de grofva, påtagliga dragen i denna tafra af människoslåktets förnedring, såsom att man nickar åt arbetaren, men helsar artigt på lättingen, som händelsevis ärft en miljon, att man föraktar tiggaren, men känner respekt för den som åker i eget ekipage o. s. v., utan äfven de finare omänskligare dragen, nedlåtenheten, själfsväldet, beskyddaretonen, ja till sist denna känsla från hvilken kanske ännu ingen mer än en, en enda, han som af ingen synd visste, förmått lösgöra sig, denna känsla af att om vi tala obesväradt, vänligt och förtroligt med den fattige, så tycka vi ändå innerst, att vi göra någonting riktigt praktiskt, någonting som berättigar oss till tacksamhet från den fattiges sida, då vi i stället endast stafva på a-b-c-d af den enklaste människokärlek...

Åter hörde jag de hemligt förebrående orden: »Jaså, var det så svårt?» Åter träffades mitt öra af det ihåliga skrällande ljudet af hostan från den mörka, branta trappan. Hvilken brist på finkänslighet, hvilken hjärtlöshet att förebrå en människa, att hon ej har råd att bo i ett hus med bekvämare trappor och ljus uppgång...

En sägen berättas om någon sjö — jag minns ej hvilken — att den hvart tionde år kräfver ett offer, som, hur mycket man än

draggar och dyker i dess djup, den dock aldrig lemna ifrån sig. Endast någon gång under ensamma, tysta nätter, då fullmånen lyser öfver böljorna, kommer den döde ibland upp till ytan, men strax efter midnatt dra djupets osynliga makter honom ned igen, där han skall ligga, till dess domedagen kallar...

Vårt hjärta är en sådan sagornas sjö, där finnas minnen, som det aldrig lemna ifrån sig. De ligga och slumra på dess djup, bortglömda under det yttre lifvets jäktande oro. Men i stunder af stillhet stiga de uppåt, och vi känna igen deras bleka drag, och vi lefva om det förlutna med dem, ända tills de på nytt sjunka ned i sitt hemlighetsfulla djup, där de skola ligga — tills när?...

Guvernanten.

För Idun af Cecilia Milow.

En ung dam, af god familj, kunnig i engelska, tyska, franska, musik och teckning, med god allmänbildning kan få plats i godt hem på landet att undervisa fyra flickor emellan 12—17 år. Den sökande bör vara anspråkslös och förnöjsam, ega ett jämnt och gladt lynne samt vana att handleda barn. Lön 300 kr. Ansökningar torde insändas till etc.

Och annonsören fick mottaga 107 ansökningar.

Hvarje tidning vi ögna igenom vimlar af lika lydande annonser, eller rättare, af platssökandes annonser, och dessa platssökandes antal tyckes vara i ett jämnt stigande i trots af de stränga fordringar dylika platser både fysiskt och moraliskt ställa på innehafvarne. Vi finna, att de ifrigt erbjuda sig att undervisa i lefvande språk, musik, finare handarbeten och oftast dessutom »gå frun tillhanda» — allt för en mycket låg årlig lön.

Hvarför brinna så många unga flickor af ifver att lemna sina hem och familjer för att hos främmande ofta intaga en tvivelaktig ställning, där de ej anses goda nog att räknas till familjen och själfva ej vilja räkna sig till tjänarne?

Svaret är lätt funnet för en hel del. »Kampen för tillvaron» tvingar dem. Andra åter flyga ur nästet, drifna af längtan efter ombyte, af längtan efter en sysselsättning, »ett mål att lefva för». Dessa senare gå emellertid »öfver än efter vatten». De kunde, om de ville, i hemmet läsa med småsyskonen, hjälpa mamma i hushållet och pappa på kontoret — men all sådan pliktuppfyllelse har intet lockande för den, som vill ut att pröfva på nya förhållanden och lära känna nya människor. Nåväl, denna längtan utåt är en känsla, naturlig och förklarlig hos ungdom, och ej något fel; felet består uti, att den unga damen, som söker sig plats som guvernant, sällan sätter sig in i den ställning hon går att intaga.

Måne det är en så afundsvärd lott? Antag, att hon kommer från ett fint, bildadt hem, där man tagit henne till råds, där man med aktning lyssnat till hennes tankar och åsikter, där man med glädje njutit af hennes sällskapstalanger. Hon kanske kommer till en familj, underlägsen hennes egen i allt utom i penningstyrka. Af herrskapet betraktas hon som en högre lönad tjänarinna; där möjligen ock en hushållerska finnes, stå ofla denna och lärarinnan i samma lönegrad, ja, stundom hushållerskan i högre. Hon behandlas höfligt, artigt, men hålles på afstånd. Hon vistas i ett hem och dock utan-

för detsamma, hon är med i sällskapslifvet och dook ensam, en bildad kvinna med klart, godt hufvud och rika varma känslor, likväl förbisedd eller behandlad med öfverlägsen nedlåtenhet. Hennes gåfvor värderas blott i den mån, man kan draga nytta af dem. Hennes sällskapstanger misstänkas som medel att draga till sig allmän uppmärksamhet. Hennes åsikter och tankar böra endast röra sig omkring skolundervisningen och hennes känslor — ja, guvernantens känslor äro nu en gång enligt traditionen sentimental och öfverspända! Hvad under om hon kryper upp på sitt rum för att dölja sina tårar, tårar alstrade af sorg och hemlängtan, eller tårar alstrade af bitterhet öfver människors otacksamhet eller af sårad fåfänga och trots mot en obetydlig, skef och falsk ställning. Hur ofta utsättes hon ej för ringaktning af sina jämlikar, påflugenhet af tjänarne, ohöflighet och näsvishet af de barn hon skall handleda.

Man skall invända, att om hon blir utsatt för allt detta, är det hennes eget fel; men jag svarar, att för en adertonårig flicka fordras tid och mer än tålmod att värdigt bemöta tusen nålstygn af dem, hvilka bröd hon äter, förstånd och kloket att hålla tjänare på tillbörligt afstånd, ömhet tillika med bestämdhet att så småningom vinna de bortskämda barnens förtroende och tillgifvenhet. Den, som ej pröfvat på, bör ej döma för strängt i detta.

Vi erkänna villigt, att i många familjer finner guvernanten ett hem och trofasta vänner, vi erkänna också, att hon själf kan vara orsaken, om hon ej får och vinner detta. Hon har kanske för stora pretentioner, är för nöjeslysten och fåfäng, retlig, nervös, ojämn, häftig. För guvernanten bör hennes arbete vara hennes förnämsta nöje, och mot de små, som äro henne anförtrodda, bör hon alltid vara bestämd, men tålig och mild, rättvis, ej oresonlig och häftig, deras leksyster och kamrat, utan att tillåta för stora friheter. Hon får aldrig tillstämja dem något inbördes skvaller, aldrig själf lyssna därtill, alltid vara vaksam öfver sitt eget tal inför dessa »små grytor». Och till sist — hon bör aldrig, aldrig söka sig plats som uppfostrarinna, det *viktigaste* af alla kall, om hon känner, att hon ej är utrustad därtill med alla nödvändiga förutsättningar och manad af verklig inneboende häg och lust. Vedervärdigheterna kunna bäras med tämligt jämnmod, då intresset för saken är verkligt och varmt: utan detta blifva mödorna outhärdliga.

Till alla föräldrar skulle vi vilja säga: ställ stora fordringar på edra barns lärare och lärarinnor, behandla dem som edra jämlikar och betala dem *rundligt* och *väl* efter förtjänst. Äfven om ni skulle finna *det* hos henne, som ni ogilla, diskutera aldrig hennes fel inför barnen — deras missaktning uppväxer vanligen ur den kritik de ähört i familjekretsen. Se ej ned på henne därför, att hon är löntagerska. Hvem vill väl skryta med att ej vara det? Hofdamen, hvilken ni med stolthet skulle mottaga i edra salonger, läkaren, domaren, officeren, vetenskapsmannen, författarinnan, för hvilka edert hem står öppet, och hvilka ni visar en gästfrihet utan gräns, hvad annat äro väl de än löntagare och löntagerskor?

Nej, du moder och fader, mottag henne med aktning och förtroende och varen öfvertygade om, att där hon behandlas med takt och finkänslighet, där skall hon också möta eder med takt och finkänslig tillbakadragenhet. Låten edra söner och döttrar, edra gäster och tjänare se och förstå, att hon är en medlem i familjen, en vän, edra barns välgörarinna. Drag fram hennes goda sidor, njut i hemlifvet på ett ädelt sätt af hennes talanger, besegra hennes

blyghet, uppmuntra henne med moderliga råd, om hon brister i någon af sällskapslifvets etikettsfrågor, ty det är ej ett absolut fel, om hon ej är hemma uti alla en världsdams komplicerade åligganden och plikter. Hand i hand måste föräldrar och lärarinna arbeta mot det stora målet att af barnen bilda goda, nyttiga samhällsmedlemmar, att åt en kommande generation skänka ömma pliktrogna hustrur och mödrar, sedligt starke män och fäder.

Betala henne *rundligt* och *väl* efter förtjänst. Dessa tusentals annonser om »ringa lön» eller »fritt vivre» äro en skam för både arbetsgifvare och arbetstagare. Du, som erbjuder en ringa lön för andras arbete, vill helt säkert ej nöja dig med en liten lön för ditt eget, och du, som begär en liten lön, skadar dig själf och dina medsystrar mer än du tror och anar. Har du själf fått dina kunskaper för ett rampris, då är du helt säkert ej skicklig att undervisa andra, och det vore hederligare af dig att förtjäna ditt bröd på ett sätt, som ej skadar den uppväxande ungdomens framtid. Detta är *ditt* ansvar, och du bör ej söka en plats, hvars enklaste fordringar du ej kan uppfylla.

Intet är så tungt som att arbeta under ekonomiskt betryck, att arbeta med en känsla af att det blott är för dagen jag vinner frukter, ej för framtiden. Viljans, energiens, stolthetens vingar klippas korta vid den vissheten, att då jag en gång släpat ut mig, återstår mig ej annat än ett njuggt nådebröd ur anhörigas eller vänners händer. Du, som lever i öfverflöd och lyx, du, som ej tvekar att kasta ut hundratals kronor för en middag, pruta ej med lönen för dina barns guvernant, hon, som mödosamt arbetar ihop ett litet kapital, ämnadt att hålla nöden från dörren på gamla dagar. Du, som fordrar af dina barns lärarinna kunskaper i lefvande språk, musik, målning, allmänbildande ämnen, handarbete, slöjd, du, som fordrar att hon med ljus, öppen blick och pladt leende skall gå omkring i ditt hem och sitta vid ditt bord, du, som med ett ord, fordrar af henne alla mänskliga dygder och fullkomligheter — betala henne efter förtjänst!

Det berättades en gång, att en gammal förnäm dam skref till sin son och bad honom skaffa en lärarinna åt hennes barnbarn, en dam med alla ofvannämnda dygder och fullkomligheter, för ett priss af 500 kronor om året. Han skref, sent omsider, att han länge sökt en kvinna med alla dessa kvalifikationer, att han ändtligen funnit henne, men ej ämnade släppa henne till lärarinna åt sina systerbarn, enär han behöll henne — som hustru åt sig själf. Han lade allt hvad han egde för hennes fötter, — ty »hustrur, som uppfylla guvernantannonsernas fordringar — de äro värda sin vikt i guld».

Damerna bjude upp!

På det hela taget är lifvet i societeten rätt enformigt — jag är för artig för att säga »långtrådigt» — och en genomgripande förändring skulle vara som ett lifgifvande elixir.

Näväl! Låtom oss börja reformerna i balsalen. Damernas tur är kommen! Damerna bjuda själfva upp! Ja, det är ändå något, som kan göra säsongen litet pikant.

Snart hör den tiden, då herrarne bjödo upp, till den »gamla goda tiden.»

Det ovärdiga i damernas behandling i balsalongen är ett minne blott.

En dam skulle sitta och vänta, tills en herre har den stora godheten att bjuda upp henne — kan man bland civiliserade människor tänka sig något mera upp och ned vändt?

»Skall han bjuda upp mig?» denna försagda, darrande fråga hör nu till det öfvervunna.

»Skall jag bli tvungen att dansa fransösen med den förskräckliga människan?» Dessa ett oroligt, lidande hjärtas kval ha funnit sitt slut.

Det förr tämligen tvivelaktiga balnöjet blir nu för damerna till något helt annat. Nu heter det ej längre: »Om han skall?» utan »*Jag skall!*»

De goda herrarne ha redan tillvällat sig alldeles för många rättigheter, vilja till och med hindra kvinnorna att emancipera sig, hvilket likväl ej skall lyckas dem, så vida de icke genom kärlek och giftermål kunna rycka dem från emancipationens afgrund.

Hur i all världen kunna herrarne göra anspråk på uteslutande rätt att bjuda upp med undantag af det yttersta nådiga beviljandet af »damernas vals» eller »damernas polka».

En dans för damerna, alla öfriga för sig själfva. Det är i sanning, så att man kan känna sin galla koka öfver för mindre. Men betänker man människans vanliga egoism så — ja, då är det ju bara en liten illustration till densamma.

Om de ej jämt och ständigt bemantlade sin egen nytta och öfverdrifna egenkärlek med galanterier, genom hvilka de vekhjartade kvinnorna endast alltför lätt låta bedraga sig, skulle de redan för länge sedan vara demaskerade som de mest hänsynslösa, anspråksfulla och bortskämda varelsor under solen.

Tänk bara, hvilken förmätenhet endast i den omständigheten, att en dam ej får säga nej, då en herre bjuder upp. Slutligen kommer det kanske därhän, att damerna måste antaga första bästa giftermålsanbud! Allt detta måste dock energiskt förhindras, om det ej en dag skall inträffa, att männen förgås i sitt högmod. Nej, alla som verkligen mena väl med männen, måste gripa till läkarens marterande knif för att förekomma något dylikt. Damernas rätt att bjuda upp skall bli denna helsobringande knif. Den skall operera bort deras högmod. Undras just, hvilken min herrarne skola göra, då det kommit så långt, att de ej mera våga säga nej, då en dam bjuder upp.

De, som så mycket, så skändligt, ja, så ringaktande vitatz och skämtat öfver »väggblommor», de skola af de f. d. »väggblommorna» nu själfva göras till spe, då ej det kvinliga hjärtat i sitt hängifna deltagande förbarmar sig öfver dem. Ja, ja, det skall kosta på, men helsosamt, ja mycket helsosamt skall det bli.

De, som helst hållit sig vid buffeten eller vid spelbordet och i sublim förnämhet knappt egnat en tanke åt de väntande damerna, de få nu med en enkel bugning förfoga sig till balsalen, de måste till sista skärven betala dansens tribut, om icke åter det medlidsamma kvinnohjärtat inlägger ett veto.

De, som ansågo sig oemotståndliga, som trodde att de med sin uppjudning beredde damerna en utesäglig lycka, de skola själfva lära sig inse, hvad det vill säga att »få sitta».

Ja — framåt för denna idé! En reform är nödvändig i balsalen just beträffande våra herrar. Denna förändring kan bli af ingripande betydelse för hela deras lif, ty ödmjukhet fattas dem, men vi skola hjälpa dem att förvärfva sig denna förträffliga egenskap. Det är en god gärning, en ädel gärning, genomförandet af denna idé.

Om kvinnans ovärdiga ställning skrives mycket, strides mycket. Godt! Låtom oss i balsalen göra ett slut på ett af de ovärdigaste missförhållandena, låtom oss därmed göra ett godt, ett verkligt framsteg. »Damerna bjude upp» vare vår lösen!

Låt gärna herrarne med ett öfverlägset leende åse denna sträfvan; deras leende skall snart bli förskräckligt tvunget.

Men med mod och vishet måste damerna handla. De måste betänka, att de på visst sätt förklara herrarne krig, de måste afgjort betrakta herrarne som sina fiender, inför hvilka den största försiktighet är af nöden. Damerna få ej glömma, att herrarne, trots sitt öfverlägsna leende, med alla medel skola kämpa mot framgången af deras sak.

O, hvilka spetsfundigheter skola icke uppfinnas af det manliga snillet för att likt hvassa pilar söka träffa kvinliga hjärtan.

Därför — beparsnen er med orubblig likgiltighet, svaren med leende ringaktning, eljes kan allt lätt gå förloradt!

Är segern icke den hårda striden värd? Bundsförvandter från herrarnes sida skola damerna helt visst också finna, öfverlöpare särskildt från de äldre ibland dem.

De, som måste låta skrämra upp sig ur en

välförtjänt ro för att figurera som reservdansörer, de skola nog betrakta damernas rätt att bjuda upp som idealet af en bal. Damerna skola icke ha hjärta att afbryta de äldre herrarnes gemytliga siesta, de skola lemna papporna i fred. Åh, dessa gamla herrar äro säkert riktigt goda bundsförvandter!

Ja, *framåt*, mina damer, med upphjdningsidén! Det gäller att sätta piff på balerna, att lära ungherrarne ödmjukhet och skaffa de gamla herrarne ro.

Framåt — mot målet!

Ur spåret.

Skiss af *Richard Melander*.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäffing.

Hon hade kommit med sin mor, den för-mogna enkan, till badorten vid vestkusten, »därför att hon var klen», hon som alla andra flickor. Nervositeten, som magasineras under vintersäsongen, skulle nu utbytas mot riktig saltsjöhälsa; det skulle bli en frisk själ i en frisk kropp. Hon hade hållit god min, då modern talade med läkaren, och hade icke haft ett ord till gensaga, då båda enstämigt påstodo, att nervsystemet var blankt förstördt. Men när de hade vistats fjorton dagar bland badgästerna, fann modern, att *det* icke dugde längre. Ty det var helt enkelt omöjligt att få henne till att följa en enda af läkarens föreskrifter i afseende å diet, badning, rörelse o. s. v. Hon hade fått i sitt hufvud, att hon ville bo ute på skäret eller ön, som syntes en mil ut till hafs, och därifrån hon hvarje dag sett hvita segel närma sig staden. Nervositeten tilltog med kraften af moderns motföreställningar — och ett par dagar senare bodde de båda ute hos en gammal lots.

Nu var hon oigenkänlig. Aldrig ett ord yttrades om hufvudvärk eller trötthet eller ledsnad. Hon hade icke behof af sällskap, utan kunde vanka hela timmarna ensam utefter de klippiga, glatta, skoglösa stränderna och bara se och se utåt detta ändlösa haf, som suckade eller sjöng eller dånade och i all sin enformighet städse föreföll henne nytt. Föga eller intet hade hon försökt närma sig öns befolkning och denna höll sig af instinktlik grannlagenhet än strängare tillbaka. Hon föreföll dem alltför fin för att tillhöra samma klass af varelser. Emellertid stod hon på bästa fot med värdfolket, mästerlotsens, ty hon hade alltid något vänligt i sin ton, då de hvardagliga händelserna förde dem oundvikligt tillsammans.

En månad hade gått, utan att hon formerat någon annan närmare bekantskap. Men det hade härunder visat sig, att hon egde utpräglad smak för åtminstone en sak — båtsegling. Aktivt hade hon föga deltagit däri, ty då icke hon ville bedja öboarne att få följa med dem på deras färder, gjordes heller inga framställningar i den vägen å deras sida, och de få tillfällena hade därför inskränkts till en och annan tur in till staden i och för uppköp i i moderns sällskap och i mästerlotsens »snäcka». Som man för-ut hade då hvarje gång fungerat en lotslärling på några och tjugu år, en sluten, färdig ungdom med ärlig, om ock en smula dyster blick. Många ord hade de icke bytt, hon och han, men hon kände, att hans blick ofta hvilade på henne, då hon såg åt annat håll. Och det var nu icke annat, än hon blifvit van vid där på ön. —

En kväll låg hafvet lugnt som en spegel och skyarna hade alldeles stannat i sin långsamma

färd. Några sparsamt utströdda stjärnor tindrade matt, men det skarpa till- och aftagande skenet från en fyr på ön bröt genom mörkret och framhöll hvassa klippkanter, buskager, små sjöbodar och båtar nere vid stranden, där fröken Lisen stod ute på en brygga och såg ned i vattnet. Hon roade sig med att kasta ner sand och småsten för att gång på gång framtrolla den vackra skimrande marelden. Det var alldeles tyst omkring. Endast ett egendomligt klingande skvalp hördes emellanåt från bryggan under henne, då vid någon rörelse af hafvet vattnet steg eller sjönk. Hon hade visst stått där en timme och lyssnat till dessa ljud och njutit af gnistrandet i vattnet, — och hon tycktes ännu icke hafva någon tanke på att gå hemåt, fastän det var tämligen sent på kvällen.

Då hördes plaskandet och det taktmessiga, svagt dofva ljudet af åror ute på viken. En båt framträdde ur dunklet och blef tydligare, roende rakt mot bryggan. Hon hade upphört med sin sandkastning och sökte igenkänna den man, som rodde båten. När han kom nära bryggan, vred han ansiktet och såg åt land. Det var lotslärlingen. Han upptäckte nu också henne.

Ett kort uppehåll i rodden undgick icke hennes reflexion. Men årbladen föllo strax åter jämnt som förut, till dess båtens sida sög sig fast till bryggans gamla stolpar.

»God afton, Karl Andersson!»

»Go' afton!»

»Jag står här nere och ser på, hur det blänker i vattnet —»

»Marelden ja.»

»O, hvad hafvet ä' förtjusande ändå!»

»Hvasa?»

»Ni ä' bra lycklig, som får vara sjöman, Karl Andersson!»

Han hade stått nedlutad uppe på bryggan för att belägga fånglinan. För ett ögonblick släppte han sladden och vred hastigt sitt ansikte upp mot hennes. Hon hade en ny dosis sand färdig att kasta ut.

»Tycker fröken om sjön?» frågade han lugnt.

»Har ni inte märkt det ännu — och jag har bott här en månad!»

»Åjo, visst kunde man väl tro det, när man ser fröken så ofta gå ute på sjökanten.»

Han hoppade nu ned i snäckan och gick på tofterna bort till aktern för att haka af rodret.

»Hör nu Karl Andersson!»

Det blef alldeles tyst; slamret med rodret var tvärt afklippt.

»Skulle det inte kunna gå an att få segla en gång riktigt — jag menar utåt, långt ut, och inte bara på inre fjärden till sta'n?»

»Vi ska' ut till nya fyren om ett par dar med bref och annat till fyrvaktarne.»

»Hvilka ska' det?»

»Jag och — gamlelotsen, tänker jag.»

Han satt nu vid en åra akterut och höll på att arbeta båtens akterstäf upp till en förtöjningspåle. Hon var åter i full fart med att framlocka marelden. Och det dröjde några minuter, innan hennes fråga kom:

»Kan ett fruntimmer — jag menar, skulle det vara alldeles omöjligt att få följa med på en så'n där seglats?»

»Hvem — fröken?»

»Ja.»

»Om fröken vill det, så lär det väl inte va' omöjligt.»

»Och ni tror inte, att lotsfar har nå'nting emot det?»

»Kan väl aldrig komma på frågan — om fröken vill det.»

Han gick åter på tofterna för-ut, tog ett tag i bryggan alldeles vid hennes fötter och hop-

pade upp. Fyrens skarpa sken träffade nu hans ansikte. Det var allvarligt som alltid, och hon såg, huru hans blick nästan forskande för en sekund sökte hennes.

»Go' natt, fröken!»

Hans kraftiga gestalt drogs med lugna och säkra steg bortåt mot mörkret och försvann däri.

En god stund senare trippade hon samma stig framåt. —

»Jag började tro, du hade blifvit tagen af Necken, barn», sade modern.

»I öfvermor'n ska' jag ut på långtur, mamma!»

* * *

Solen hade varit länge uppe, då det knackade på dörren. Fröken Lisen öppnade.

»Ursäkta,» sade Karl Andersson.

»Stig in!» ropade frökens mor. Och Karl Andersson lydde och stängde dörren efter sig.

»Ska' vi segla nu — jag är klar — vädret är ju godt!»

»Ja, ännu åtminstone — men —»

»Hva', ä' det nu då?»

»Lotsfar kan inte följa med. Han mår inte bra i dag.»

Lisens mor, som höll på att fylla i en kopp kaffe åt lotslärlingen, såg hastigt upp från sitt förehafvande och hade redan börjat med: »Ja, då blir naturligtvis Lisen —»; men dottern hann före henne med en egendomlig, en smula flammande blick och frågan:

»Tror mamma inte, Karl Andersson kan segla?»

Så lydde frågans ord. Men dess mening var nog en annan. Och den ena finkänsliga kvinnan förstod blixtnabbt den andra. Det var omöjligt att säga, hurvida Karl Anderssons hastiga ögonkast från modern till dottern verkligen betydde, att han till fullo senterade, hurasom den senare icke en sekund tvekade att följa med honom *ensam*. Men den blicken kunde godt betyda något sådant. Och i detta möjligast hastiga tanke- och känsloutbyte mellan tre olika själar kom man genom några ögonblicks fullständig tystnad till ett snarare och säkrare resultat än långa stunders ordande skulle förmått åstadkomma. Utan minsta skynt af bitanke sade därför modern:

»Karl Andersson ä' ju riktigt van att sköta båten alldeles ensam!»

»Ja, ä' inte fröken eller frun rädd, så inte ä' jag det.»

»Drick nu en kopp kaffe, medan hon gör sig i ordning!» —

En stund senare följdes de åt ned till bryggan alla tre.

(Forts.)

Leo Tolstois »Kreuzer-Sonaten».

Öppet bref till »Augustus»

från Ave.

(I anledning af uppmaningen i Idun d. 28 sistlidne november.)

Tan att vare sig våga eller vilja företrädesvis pryda mig med de stora egen-skaper, som ni i eder uppmaning tillskrifvit en del af vårt kön, skall jag söka efterkomma er önskan, att en kvinna måtte yttra sina tankar om »Kreuzer-Sonaten» af Tolstoj, synnerligen som ingen annan tyckes vilja göra detta.

»Augustus» är ej den ende, hvilken uppfattat nämnda bok som »en predikan emot

äktenskapet»; jag har hört samma klagan från många gifta personer, och denna klagan är ett skäl mera till att söka få någon klarhet öfver författarens tankar.

För dem af Iduns läsare, som ej ha läst Kreuzer-Sonaten, skall här i korthet redogöras för dess innehåll, så vidt nämligen detta kan ske i denna tidskrift.

Boken är egentligen en afhandling i berättelseform. En gift man förtäljer under en järnvägsresa om sitt ungdomslif, sitt äktenskap och det mord han begått på sin hustru. En allt igenom dyster och ohygglig historia, väl egnad att uppskaka själar och samveten.

Men innan jag yttrar mig närmare om boken, vill jag påpeka den tämligen allmänt rådande oseden att på författarens personliga räkning skriva åsikter, tankar och handlingar, hvilka af personerna i berättelsen hysas, uttalas och utföras; d. v. s., läsaren gör allt detta till en återspeglings af författarens inre och yttre lif.

Denna missuppfattning vållar ej så liten oreda i läsarens tankegång, på samma gång som det hindrar honom från att finna kärnpunkten i ett diktverk.

Jag skall ej här inlåta mig på att skildra de obehag en förf. känner, då läsaren godhetsfullt gör honom eller henne till ett med de mindre hyggliga personer, som han eller hon framställt.

Vidare bör jag kanske här nämna, att jag läst Kreuzer-Sonaten på tyska språket, så att, i fall jag skulle komma att anföra något af boken, blir ordalydelsen måhända ej fullkomligt lik den svenska öfversättningen.

Detta som ett slags förord.

Bäste »Augustus»!

Enligt min uppfattning är Kreuzer-Sonaten *icke någon predikan mot själfva äktenskapet, utan mot vrångbilderna däraf*. Jag vill försöka att gifva skäl för denna min åsikt.

Hvad är det väl för en man, som förf. här framställt för oss? Se bara på hans uppfostran, omgifning, hans i last besudlade ungdom, hans rent af djuriska själfviskhet, som för sig kräver en maka af oförvitliga yttre seder. Hon skall vara ren, emedan hon skall bilda en lockande motsats till de kvinnor, som hittills upptagit hans sinne. Moloksoffret skall vara utan vank och lyte: en väl skapad figur, elegant dräkt, talanger — om den inre människan spörjer han ej, denne ungar, som vi tyvärr alla så väl igenkänna.

Och så finner han ett kvinnökön. — Det är ingen människa, lika litet som han är det; de äro något ännu lägre än »djurlifvet i människohamn». Hvarmed sysslar denna flicka och hennes omgifning under hennes förlofningsstid? Med idel yttre ting, bosättning, lyx, njutningar, nöjen, och paret själf har ju ej ett enda ord att säga hvarandra.

»När vi voro allena, föll det sig för oss förskräckligt svårt att tala. Hvilket Sisyfusbete! Knappt hade man uttänkt något, som man ville säga, så var det redan uttaladt, och vi tegeo åter för att uttänka något nytt.»

Fortsättningen af denna sida är väl egnad att uppskaka månet förlovadt par.

Detta förspel till äktenskapet innebär i sig allt det gräsliga, hvilket sedan följer som en verkan af synd, last och andlig död.

Hvarje läsare måste kunna se, att förf. framhåller en spegel, hvori båda könen skola blicka in med allvar och eftertanke. Men vi måste, vid läsningen af Kreuzer-Sonaten,

tillika minnas, att det ej är Tolstoi, utan en förderfvad brottsling, som tager äktenskapets vrångbild för ett verkligt äktenskap och därför kastar sig öfver detta. En sådan människa, som vämjes vid sig själf, utan att dock känna verklig ånger, följer här en vana, lika gammal som synden på jorden. Han söker undkomma domen genom att kasta skulden på Gud och på medmänniskor. Här kastar sig brottslingen öfver det af Gud instiftade äktenskapet, låtsande sig tro, att detta är samma sak som den vrångbild däraf, hvilken han känner.

Tolstoi skulle ej vara den djupsinnige författare, som han är, om han kunde förbise det faktum, att ett ungdomslif, sådant som det blifvit skildradt i Kreuzer-Sonaten, har följder för hela lifvet, om ej i annat så i pinande minnen, sedan en omvändelse egt rum. Här låter han ynglingen och den unga kvinnan fortfarande lefva i synd, och som närmaste följden af ett dylikt lif blir deras syn på hela lifvet förvänd. Ett förnedrande lif skapar hos människan idel låga tankar och orena bilder och kommer henne att i allt, som hon uppfattar, taga vrångbilderna för idéerna och den rätta verkligheten, synnerligast som detta hjälper dem till att en smula skyla sin uselhet.

Kanske tager denne Posdnyschew verkligen sitt och hustruns samlif för detsamma, som det af Gud stiftade och af Kristus helgade äktenskapet, kanske icke, men i hvarje fall kan en sådan som han ej framställa någon annan utväg för människorna att komma ur smutsen än munk- och nunnelif och därmed hela släktets utdöende såsom lifsidealet.

Det är ju en fullständigt andelös människa, som förf. låter tala så bakvänt, som han måste.

Det är de båda makarnes ungdomslif vi måste betrakta, blottadt som det är på allt andligt innehåll före äktenskapet och som nu äfven för hemmet är yordet ett lif i okyskhet, för att vi äfven må kunna rätt fatta, att den naturliga kärleken till barnen måste bli en vrångbild. Här röjer sig Posdnyschews djupa fördärf åter i försöket att kasta skulden på kvinnan, som han hatar och som han tror hata honom, ett vanligt drag hos medbrottslingar. Det är hon som söker glömma eländet genom att hängifva sig åt husbestyr, liksom han hängifver sig åt tobaksrökning. Det är kvinnan, modern, som blott älskar barnets kropp: »Ack de små händerna! Ack de små fötterna! Ack hur det ler! Och hela den lilla kroppen! Ack, och hur det smacker och hickar!...» Med ett ord den animaliska moderskänslan är ingenting annat än sinlighet.

Detta låter han kvinnorna säga, men han nämner ej ett ord om arten af sin egen känsla för barnet, utom det, att barn, i det hela taget, äro till hinder i detta slags äktenskap, och detta är ju, från hans ståndpunkt, följderiktigt.

En manlig eller kvinlig Posdnyschew uppfattar hela lifvet skeft från början till slut, emedan hans eller hennes hjärta är ett säte för idel orenlighet, ty af hjärtegrunden utgå lifvet och den inre synen därpå. Han har förnedrat kvinnan, och därför anser han henne för låg allt igenom och hatar henne, emedan hon känner honom och måste vämjjas vid honom. Detta kränker hans egenkärlek. Han tror henne vara i stånd till hvarje låghet, emedan han själf är det; han analyserar hennes själ med sin egen till före-

bild. Hennes dräkt, hennes min, hennes ord, allt hvad hon företager sig, är för honom en åspegling af deras enskilda förhållande till hvarandra. Själfa musiken får en annan klangfärg i hans öron än i en sedlig människas uppfattning, och då han ändtligen dräpt sin medbrottsling och offer, hustrun, är hans förhärskande tanke den, att han förstört hennes ansiktes skönhet, och att han »var skuld därtill, att hon, som egt varmt lif i sig, nu låg i likkistan, orörlig, vaxblek och kall.»

Detta är en passande lik- och dödsbetraktelse efter ett samlif emellan två varelser utan ande, utan gud, utan religion. Tolstoi är ej den förf., som låter en dylik varelse framställa bilden af ett helgadt äktenskap i kristlig anda, det vore en fräckhet.

Men han låter den fallne, den från ungdomen besudlade mannen hysa en aning om ett äktenskap i denna anda; därom vittna de ord, han anför ur Matth. 5 kap. 28 v. Men äfven där tillägger brottslingen något af sin egen orena fatatur, som man kan se af bokens slutord.

Det är mer än sorgligt, att så många tagit denna stränga väckelsepredikan mot ett *ohelgadt af äktenskapet* för en *predikan mot äktenskapet*, ty denna förväxling af vrångbild och idé svarar med bedröflig tydlighet på frågan: hvarför har Tolstoi skrivit en sådan bok?

Denna bedröfliga förväxling visar äfven grundorsaken till, att så många tusenden af män och kvinnor anse det för en likgiltig sak, om maken står på samma religiösa (eller irreligiösa) ståndpunkt som maken och tvärt om, »ty», heter det, »hvar och en kan ju få behålla sin mening.»

Ja, om det blott är en mening, hvarom det gäller, då vore det för husfredens skull äfven tämligen likgiltigt, ty den ena parten skulle då lätt draga den andra på den sidan, där köttets evangelium predikas. Men ett är att hysa meningar, och ett annat är att lefva i en högre och renare lifsgemenskap, ty denna senare kräver att man i allt vandrar som om dagen, och att äktenskapet hålles heligt äfven af makarne inbördes.

Sådana verkligt äkta makar taga ej denna instiftelse »blot til lyst»; de veta och känna, att däri äfven finnas kors, som blott en helgad kärlek kan med enade krafter bära fram till målet.

Kristna makar tro på det ord, som visat oss, att allt på jorden blef genom synden likt en krossad spegel, och att ingen mänsklig lycka är fullkomlig, intet mänskligt förhållande fritt från brister. Men de veta tillika, att ur en tuklad sinlighet kan ett heligt sinne utvecklas, genom de medel och på den väg, som samma ord lärt oss, och hvarom jag här ej närmare behöfver skriva, då jag talar till en läsekrets, som emottagit dop och kristlig undervisning.

Dock, ett må här sägas: ve den unga kristna kvinna, som ej ser sig före, utan tager en man af samma art som Tolstoi här framställt till vårt påseende, och hvars drag — liksom hans hustru — vi, sorgligt nog, alla känna! Må ingen ung, kristlig kvinna (eller man) inbilla sig, att detta är likgiltigt, eller att han (hon) skall kunna omvända den andra! I de allra flesta, om icke i alla, äktenskap, ingångna under detta svepskäl, blir ett gemensamt fall följden, och när då uppvaknandet ur ruset sker, då stå vämjelse och hat på lur för att gripa de olyckliga, de dubbelt olyckliga, emedan en af dem med

flit blundat för faran och nu söker gömma sig bakom sin medbrotsling.

Mätte den väckelse, som innehålles i denna lilla bok af grefve Leo Tolstoj, hejda mången svensk yngling, som kommit in på det sluttande planet! Må boken väcka mången svensk kvinna ur det drömlif och den oandlighet, som förf. framställt i Kreuzer-Sonaten. Och mätte mången s. k. äkta par, som vanhelgat äktenskapet och därför skördat ofrid och bitterhet i sitt samlif, väckas till insikt af sin gemensamma synd och ingå ett verkligt äkta förbund med hvarandra och lära sig förstå, att det rätta äktenskapet är den enda möjliga förutsättningen för ett helgadt familjelif, där barnen skola uppfostras till glädjämnen för såväl föräldrar som fosterland, äfven om det uppväxande släktet kostar oss möda och omsorger.

Ty kristliga föräldrars omsorger likna lika litet den lastfulle Posdnyschews beskrifning därpå, som hans skildring af en vrångbild liknar det verkliga äktenskapet enligt Guds instiftelse.

Detta, bästa »Augustus», är hvad jag här hållit för min plikt att säga om denna märkliga bok. En recension i vanlig mening anser jag ej vara på sin plats i Idun, och däri torde alla, som känna boken, vara ense med mig. Jag känner ej den svenska öfversättningen därpå; men sådan boken föreligger på tyska språket, skulle jag önska, att den blefve allmänt känd och förstådd. Men därtill fordras äfven, att ingen missbrukar den till denna förderliga läsning i smyg, som åstadkommer så mycket elände bland en okunnig, omogen ungdom. Den, som vill taga kännedom om Kreuzer-Sonaten, göre det öppet och i samråd med sedliga människor; då skall den nog göra den verkan, som författaren åsyftat: en reformation af äktenskapet.

Smånotiser från kvinnovärlden.

Kvinnan som apotekare. Apotekare-societetens direktion har nu afgifvit yttrande öfver de förut af oss omfördälda ansökningsarna om tillstånd för kvinna att varda anställd å apotek. Direktionen uttalar betänkligheter däremot, utan att bestämt afstyrka. Men skulle apotekaryrket öppnas för kvinnor, så anser direktionen, att dessa skulle åläggas alla de skyldigheter, men också tillmätas alla de rättigheter, som tillkomma de manliga farmaceuterna, och anser direktionen det vara nödvändigt, att bifall dessförinnan lemnas åt dess framställning om att maturitetsexamen fastställas såsom vilkor för att få antagas såsom elev å apotek.

Svenska allmänna Kvinnoföreningens till djurens skydd styrelse hade den 8 d:s sitt första ordinarie sammanträde för innevarande år, hvarvid den beslöt att tilldela föreningens bronsmedalj samt 15 kr. i belöning för omhet och noggrann vård om djur till ladugårdsskötaren Clas Nikolaus Svensson Ferm, hvilken i egenskap af kreatursskötare sedan snart 19 år varit och fortfarande är i tjänst hos öfverstelöjtnant P. A. Ribbing å Riddersberg (Jönköpings län).

Vidare beslöts att utdela tidskriften Djurskyddet åt hvarje skvadron vid Lifgardet till häst och Kronprinsens husarregemente, ett exemplar till hvarje batteri vid Svea, Göta och Vendes artilleriregementen, ett åt hvarje kompani vid Pontonier-, Sappör- och Trångbataljonerna samt till hästskötarne vid riksskolan å Strömsholm och vid generalstabens stall.

Kvinnoklubben härstädes firade den 8 d:s sin fjärde julfest i sin lokal. Programmet inleddes med Mendelssohns uvertyr »Hebriderna» för piano, å quatre mains, utförd af två musikvänner. Därefter förefördes tablåer, föreställande »Lek och allvar» bestående af fyra barngrupper. Följde så »Gubben med skåpet» af Joh. Jolin, framställd i lefvande bil-

der. Efter dessa båda nummer, som väckte stor munterhet, sjöngos duetter ur operan »Mefistofeles» af fru Tibell och fröken E. Posse, ackompanjerade af fröken Carlheim-Gyllenskiöld. Återstoden af aftonen förgick i den gladaste stämning under omvexlande dans och jullekar.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf den 7 dennes för första gången en repris af Lortzings i Tyskland så populära opera »Tsar och timmerman». Den anslående och melodiösa musiken med sitt underlag af äkta och naturlig humor framkallade lifligt bifall hos den ganska talrika publiken. Hvad utförandet beträffar vilja vi i främsta rummet nämna fru Edling som Maria och hr Strömberg som den idiotiske borgmästaren van Bett. Ledsamt nog kunde fru Edlings röst på grund af en temligen stark indisposition ej göra sig fullt gällande, men hennes käcka och intagande spel samt hennes förståndiga sätt att sköta sin sång minskade verkningarna af denna indisposition. Borgmästarens mycket maktpåliggande, men synnerligen roliga och tacksamma parti torde få räknas till de mest lyckade uppgifter, hr Strömberg på sista tiden haft att framställa. Hr Johanson som tsar Peter trädde betydligt tillbaka på grund af sitt olyckligt pressade sångsätt, oaktadt han väl obestriddligen borde hafva stått ganska mycket i förgrunden. I sitt yttre uppträdande var hr J. ganska sympatisk. Hr Strandberg förtjänar äfven loford för sitt utförande af Peter Ivanows roll. De öfriga fyllde godt sina platser. Flere nummer i operan helsades af publiken med lifligt bifall.

Kungl. operan gifver om tisdag den 20 dennes Shakespeares »En midsommarnattsdröm» med Mendelssohns musik, hvilket otvifvelaktigt skall med intresse omfattas af allmänheten, enär detta stycke, som länge stod på kungl. Stora teaterns spellista, nu ej varit här uppförd sedan 1888. Vid denna föreställning får man nöjet återse fru Dorsch i Hermias roll och fru Hartman i Pucks, som hon nu åter kan utföra på operascenen, emedan hon enligt kontrakt har rättighet till någon kortare tids tjänstledighet från Dramatiska teatern. Hr Törnquist spelar Demetrius. För att bereda så stor del af allmänheten som möjligt tillfälle att äfven på denna stora scen se dramatiska föreställningar, i synnerhet med musik af högre värde, ämnar direktör Nordqvist till omvexling med operaföreställningar gifva ej blott »En midsommarnattsdröm», utan också andra sådana stycken till ned-satta biljettpreis, hvarför den konstliska allmänheten otvifvelaktigt skall känna sig tacksam.

Programmet för morgondagens symfonikoncert, den fjärde under denna säsong, är sålunda bestämt: 1) Symfoni af N. W. Gade op. 5 (c-moll); 2) Violinkonsert af Tor Aulin, med tonsättaren i principalpartiet; 3) Variationer ur stråkkvartetten c-dur af J. Haydn, utföres af stråkorkester; samt 4) symfoni b-dur af L. v. Beethoven. Det förstnämnda af dessa nummer, Gades symfoni, uppföres till hägkomst af den nyligen hänsöfne danske tonsättaren, som äfven egnas en liknande minneshyllning såväl i Köpenhamn som i Kristiania.

Kungl. Dramatiska teatern, som nu en längre tid med så ovanlig framgång gifvit Sudermans skådespel »Ära», har nu åter fått upp ett nytt stycke, nämligen Victor Hugos femaktsdrama »Ruy Blas» i svensk öfversättning af Henrik Westin, hvilken för densamma erhållit hedersomnämmande af Svenska akademien. Stycket gafs första gången i onsdags. För dagen hinna vi endast meddela rollbesättningen.

De förnämsta rollerna i stycket och deras innehafvare äro: Ruy Blas — hr Palme; Don Salluste af Bazano — Hr Hillberg; Don Cesar af Bazano — hr Personne; Don Guritan — hr Envall; Grefven af Camporeal — hr Elmlund; Markisen af Santa-Cruz — hr Strömberg; Grefven af Alba — hr Byström; Markisen af Priego — hr Rydgren; Don Manuel Arias — hr Hamrin; Montazgo — hr Hartman; Don Antonio Ubilla — hr Skånberg; Dovadenga — hr Örtengren; Hertiginnan af Albuquerque — frök. Klefberg och Casilda frök. Behrens. Donna Marias roll kommer att utföras af fröken Anna Zetterberg, hvilken instuderat densamma för madame Ristori i Paris.

Stycket gifves äfven i afton och om söndag. I morgon lördag uppföres »Barnet» och »Vi skiljas».

Vasateatern, som — om vi undantaga dess nyårsrevy — en tid bortåt lefvat på repriser, bjöd i

tisdags afton på en intressant nyhet. Ty Offenbachs operett *La jolie parfumeuse*, hvilken i svensk dräkt fått namnet *Lilla Rosenknoppen*, är aldrig tillförene gifven i Sverige. Den bevisade sig vara en bekantskap, väl värd att göra, och om den ej torde tillhöra sin genialiske mästares allra bästa alster, innehåller den dock så mycket af melodikedom och musikalisk fägring, att den ej kan undgå att fångsla. Ett för aftonen särskildt intresse knöt sig till en ung fröken Lindbergs debut i titelrollen. Sedan den förklarliga rädslan börjat gifva med sig, sjöng hon under aftonens lopp allt mera upp sig; ett täckt, måttfullt spel gaf partiet den rätta färgen; totalomdömet får helt visst affattas så, att fröken Lindberg — om ock röstresurserna ej äro synnerligen stora — bör hafva goda utsikter att bli en verkligt användbar och gärna sedd operettprimadonna. Teaterns direktörer, hr Varberg och Strömberg, gjorde hvar för sig ypperliga figurer; särskildt den senares burleska komik firade en sannskyldig triumf. Bifallet var mycket lifligt; helt visst både förtjänar och ernår »Lilla Rosenknoppen» en lång serie goda recetter.

Filharmoniska symfoniorkesterns nästa konsert är bestämd att ega rum lördagen den 24 januari i Musikaliska akademien. Programmet upptager bland annat Mozarts Ess-dursymfoni (Bülows revision), Edv. Griegs Peer Gynt suite, ej förut uppförd härstädes, och hvilken orkester-suite f. n. spelas med bifall på konserter i flere af kontinentens städer. Ännu en nyhet för vår publik blir Rob. Volkmanns serenad för stråkorkester med violoncell-solo obligat.

Filharmoniska sällskapets repetitioner till dess andra abonnementskonsert hafva tagit sin början. På denna konsert kommer att uppföras Brahms Requiem, denna gång med svensk text. Såsom bevis på, med hvilket intresse allmänheten omfattar sällskapets verksamhet, må nämnas att antalet abonnenter och passiva ledamöter under innevarande musikår redan är uppgå till närmare 600. Anmälan om abonnement kan fortfarande ega rum hos hofmusikhandlaren Abr. Lundquist eller ock hos sällskapets kassaförvaltare.

Konst.

Konstutställningar. I Konstnärsföreningens gamla lokal i Atelierbyggnadsbolagets hus vid Kungsträdgården, hvilken förhyrts af ett konstnärskon-sortium, öppnades i onsdags en liten vald utställning, i hvilken endast fyra konstnärer deltaga, nämligen prins Eugen, Oskar Björk, Alf. Wallander och Bruno Liljefors. Hvardera af dessa utställer en större grupp arbeten, hvilka borde kunna väcka lifligt intresse hos den konstliska publiken. Utställningen, hvilken vi denna gång ej hinna närmare omnämna, är öppen dagligen intill den 10 februari. Inträdesafgiften är 50 öre. Inkomsten tillfaller konstnärernas byggnadsfond — således ett högst behjärtansvärdt ändamål.

Theodor Blanch's konstsalong vid Kungsträdgården har som bekant för en lång följd af år förhyrts af Sveriges allmänna konstnärsförening. I stället har hr Blanch öppnat en ny utställningslokal i huset 29 C vid Drottninggatan. Lokalen, som är ljus och hemtreflig samt synnerligen lämplig för sitt ändamål, öppnades i förra veckan och har för närvarande att uppvisa en samling taflo af mest utländska konstnärer. Flere äro verkliga godbitar.

Fågel Fenix.

Berättelse för Idun

af

Mathilda Lönnberg.

Belönad med hedersamt omnämmande vid

Iduns stora pristäffling.

(Forts.)

»Ja, kanske det inte är santt, men det påstås, att konsult tog denna underrättelse mycket tungt, och att den skulle vara orsaken till — till det slaganfall, som slutade hans lif.»
»Jag har ej hört det minsta om allt detta,» sade Gunnar,

»Då är det förmodligen blott prat alltsammans, utom att Emilia förlust,» återtog fru Lohman; »annars visste ni det naturligtvis i första rummet. Farväl!»

»Nej, ni får inte gå,» inföll Gunnar; »jag vill veta så mycket, af de andra får jag ingenting veta. Min mor är så oätoklig i sin sorg.»

»Ja, hon vet ingenting — bör ingenting få veta — stackars liten. Men fröken Julia, hon har kanske reda på något. Hon sade ingenting, men hela flickan är som förändrad. Det är en präktig flicka med kraft och mod, lita på det. Hon föreföll som en mor för alla sina unga syskon. Gud signe henne!»

Den vänliga frun sköt hastigt upp dörren och aflägsnade sig. Gunnar kunde ej gärna springa efter henne ut på gatan. Han blef stående en stund i förstugan, sedan gick han in på kontoret.

Här satt morbrodern ensam och räknade ihop diverse utgiftsposter. Han såg hastigt upp, då systersonen trädde in, men fortsatte med sin räkning.

Gunnar satte sig och väntade. Då majoren slutat sin räkning, sade han:

»Jag har hört, morbror, att Emilia gått förlorad. Är det så?»

»Dess värre, min gosse,» svarade majoren.

»Det var väl en mycket stor förlust?»

»Tyvärr, en rätt betydlig,» sade majoren och steg upp, liksom önskade han afbryta samtalet.

»Morbror,» sade Gunnar ifrigt; »huset kan väl bära den förlusten?»

»Vi vilja hoppas det.»

»Men, morbror — förlåt, jag frågar det — om vi bara hoppas det, hvarför nedläggas så stora kostnader på begravningen?»

»För folks skull, käre Gunnar, och för onda tungors skull, som annars skulle göra det mycket svårare för oss att reda oss. Vet du, hvilket inflytande en så kallad rusning har på en affär?»

»Det kan jag tänka mig, men —»

»Dessutom så tillfredsställer det din mor. Min stackars syster finner ett sorgblandadt nöje i att vårda sig om, att hennes så högt älskade man på ett ståtligt sätt gör sin sista färd. Vi vilja göra henne till viljes i detta. Han — den döde — gick alltid hennes önskan till mötes, så långt han kunde. Låt oss efterlevande göra allt för att åtminstone skona henne för — alltför bittra erfarenheter.»

»Det är min innerligaste önskan att göra allt hvad jag kan för henne,» sade ynglingen varmt.

»Tack, min käre Gunnar! Där om är jag öfvertygad,» sade majoren. »Jag måste nu gå ned och se till, huru dekorationen med växter i likrummet verkställles. Skulle du samtidigt ha lägligt att gå till kyrkan och se, huru de ställa det i grafkapellet, så vore jag dig förbunden.»

»Det är visst lägligt, jag har ingenting att göra och vore tacksam, om morbror ville sysselsätta mig litet.»

»Ja, du skall nog få sysselsättning, om du vill — framdeles. Här blir nog mycket att ordna.»

Morbror och systerson skildes åt med ett handslag. Den senare gick till kyrkan och undersökte anordningarna där. Han fann dem ganska tillfredsställande och gick sedan ut på kyrkogården, där grafven var gräfd och nu smyckades med granris och blommånde hägg.

Då han skulle gå hem, passerade tvänne män förbi honom. De sågo honom icke, ty han stod bakom en häck, men han igenkände dem, de voro affärsvänner till hans far. De samtalade högt.

»Det är att beklaga,» sade den ene; »att han skulle taga det så.»

»Det var en enorm förlust,» sade den andre.

»Visserligen,» svarade den förste; »men med hans vidsträckt erfarenhet och de relationer, han hade både in- och utrikes, skulle han snart hafva reparerat denna förlust. Nu förefaller det omöjligt.»

De aflägsnade sig, och Gunnar hörde ej mera. Var det om hans far de talade? Han trodde det.

Gunnar gick grubblande hem. Han sammanlade det ena med det andra — affärsvännernas beklagande, att hans fader »tagit det så» — fru Lohmans tvekan, då hon nämnde slaganfallet och slutligen doktors: »Ja, vi kunna ju kalla det så,» till svar på hans fråga, om det vore ett slaganfall. Vore det väl möjligt, att fadern själf förkortat sitt lif? Om så vore händelsen, borde modern framför allt och genom alla medel skyddas för den kunskapen. Då gillade han morbroderns storartade tillställningar, de till ett par hundra utgånga bjudningskortet och hela den öfriga stäten.

Men om dessa pengar, som slösades bort på begravningen, en gång skulle behövas för familjens uppehälle? Eller om de redan vore ett tillgrepp af medel, som ej tillhörde huset? Detta

vore en förfärande tanke, så mycket fruktansvärdare, som Gunnar ej vågade förtro dem åt någon.

Midsommardagen var utsatt till begravningen, och det blef en sorghögtid, hvarom länge talades i den lilla staden. Det var en rad af vagnar, som räckte från sorgehuset till kyrkan. Arbetsföreningen följde med florbehängd fana, och äfven folkskolebarnen stötte till processjonen. Fru Emilia var förtjusande i sin sorgdräkt. Hon såg så ung, men så blek ut genom den nedfällda krusflorsslöjan. Hennes små händer glänste som elfenben genom de svarta silkesvantarne och de höllo en krans af hvita mossrosor och cycasblad — något som efter årtal omtalades såsom ett under af begravningskrans. Och där var sång och grifletal och sorgebetygelser utan all ända. Och så slöt dagen, gästerna hade dragit bort.

Fru Emilia hade hufvudvärk och gick tidigt in i sin sängkammare. Barnen, upprörda och skakade af dagens högtidlighet, snyftade sig till sömns i sina sängar. Majoren hade en enskild konferens med den äldste bokhållaren. Blott Gunnar och Julia voro ännu uppe. De båda syskonen suto en stund tysta. Båda längtade att meddela sig med hvarandra, men båda kände liksom något främmande, som kommit emellan dem.

»Detta har varit en förfärlig dag för stackars mamma,» sade slutligen Gunnar.

»Tror du?» sade Julia. »Jag tror tvärtom, att denna dag varit full af ett slags sorglig ekstas, som gjort henne lycklig på samma gång det smärta henne. Men, stackars mamma, värre dagar stunda.»

»Tror du det, Julia?»

»Det vet jag.»

De båda syskonen sågo på hvarandra, därpå sade Gunnar:

»Den som kunde skydda mamma från alla svårigheter och sorger. Det skulle vara det ljufvaste lefnadsmål, jag kunde tänka mig. Jag älskar henne så högt.»

»Hvem af oss tror du ej älskar henne?» invände Julia. »Vi ha alla varit orättvisa mot pappa, blott därför att hon varit så ljuf och mild. Jag förstår först nu, huru mycket bekymmer han dolde under sin kalla, lugna yta. Dessa bekymmer bar han i tyst ensamhet. Vi njöto frukterna af hans arbete, utan att tänka därpå eller vara tacksamma, och han teg och bar det ensam och oförstådd, så länge han förmådde.»

»Och sedan, Julia?»

»Sedan, Gunnar — dog han.»

»För sin egen hand, Julia?»

»För Guds skull, Gunnar, hvem har sagt dig det?»

»Ingen egentligen, jag förmodar det blott. Jag har hört antydningar.»

»Åh, Gunnar, jag vet det — flaskan stod ännu kvar på skrifbordet. Stackars mamma såg den icke i första häpenheten. Hon kom ned så glad i sin nya klädnings — hon brukade alltid gå ned och visa sig för pappa, när hon fått något nytt och dyrbart, som nu till det där bröllopet, hvilket stod i förgår. När hon kom ned, låg pappa sanslös. Giftet hade verkat fortare, än han tänkt, han hade ej hunnit skaffa undan flaskan. Jag tog den och stoppade den i min ficka. Jag var den förste, som kom in. Mamma ringde och ropade på samma gång. Jag hade varit ute och gått med småsyskonen och kom just hem.»

»Kära Julia, detta har du vetat och burit på så tyst.»

»Jag måste ju säga det åt doktorn, förstår du. Jag visade honom flaskan, han lofvade mig tystnad för så vidt han kunde.»

»Ack, du tänker då på allt.»

»Det var ju helt naturligt, att doktorn måste få veta det för att förstå, huru han skulle behandla sjukdomen. Men nu, Gunnar, låt oss rådgöra! Hvilket är bäst? Skall jag söka en plats som lärarinna? Jag är tyvärr ej skicklig, jag kan aldrig hoppas få en så stor lön, att jag i någon betydligare mån skulle kunna hjälpa mamma, men hon blir åtminstone fri från en af oss att sörja för.»

»Åh, så förfärligt måtte det väl ej gestalta sig, att du får lof att lemna henne.»

»Tror du väl att pappa tagit ett sådant steg, om han ej ansett ställningen förtviflad. Vi ha lidit stora förluster hela förra året. Först brann sågverket ned — det var visserligen försäkradt, men ej till fulla värdet, i synnerhet hvad virket angår. Så förlorade pappa betydligt på brukspatron R. Jag vet, att det var mycket, ehuru jag ej kan uppgifva summan. Och nu till sist Emilias förlisning. Det var pappas nyaste fartyg, och lasten var mycket värdefull. Under hela tiden har huset varit lika kostsamt som under de mest lyckosamma år. Och nu senast på mammas fö-

delsedag gaf pappa henne diamantnålar — de samma, som hon hade på sig, då han dog. Hon var så glad däröfver, nu var diamantgarnityret komplett.»

»Tror du inte, att hon hellre skulle undvarit både hårnålar och hela garnityret med, om han lefvat i stället?»

»Det tror jag visst. Men du får ej säga så, det är ett klander mot den döde. Han älskade på sitt sätt, och han visade sin kärlek, som han kunde bäst. Jag har ej förstätt det förr än nu.»

»Om jag blott hade slutat min kurs vid tekniska högskolan,» sade Gunnar; »då skulle jag nog kunna sörja för mor och syskon, så att de ingenting behöfde försaka — men du får aldrig lemna mamma.»

Hon log ett sorgset leende. Hon hade icke ett så sangviniskt lynne som brodern och såg sakerna mörkare än han. Hon hade på nära håll sett, hvilka penningssummor förlösades i huset, och kunde ej tro på, att en yngling — äfven om han vore än så skicklig, och hon tviflade icke ett ögonblick på broderns begäring — kunde förtjäna nog för att sörja ens för sin mor, då hon tänkte på dennas förfinade vanor.

»Lofva mig att icke lemna mamma!» trängde han på henne.

»Inte, om det kan undvikas.»

»Inte, utan att jag samtycker därtill.»

»Men Gunnar, jag kan inte lefva på dig. Jag måste arbeta själf.»

»Ja, du skulle väl kunna finna en liten sysselsättning här hemma. Du kunde ju — knyppla spetsar. Det gör du ju så vackert.»

»Ja, på det sättet kunde jag kanske förtjäna 50 öre om dagen,» svarade hon; »förutsatt, att någon köpte mina spetsar. Nej, Gunnar, det duger icke; det måste bli något annat. Om jag skulle gå igenom en kurs i bokhålleri? Kanske kunde jag då få plats hos någon här i staden, få bo hemma, och om aftnar och morgnar kunde jag då egna mig åt mor och syskon.»

»Det vore kanske inte så illa,» sade Gunnar; »men jag har svårt att tänka på, att du skulle arbeta så där. Arbeta är för män, inte för kvinnor.»

»Åh, Gunnar, hvem tror du väl har det mest ihärdiga, om också inte det tyngsta arbetet, om ej kvinnan?» sade Julia småleende. »Och jag tycker, att man och kvinna böra hjälpas åt. Det är bäst och med få undantag det lyckligaste.»

Gunnar skakade på hufvudet. För honom var modern fortfarande idealet af kvinlighet, och hon arbetade ej. Han kunde ej tänka sig henne som arbetande. Och så slöts samtalet.

* * *

Julia förverkligade sin plan. Hon fick undervisning i bokhålleri af gamle Jansson och tillbragte oftast aftnar och morgnar hos honom på kontoret.

Emellertid gick sommaren till ända och Gunnar skulle begifva sig åter till tekniska högskolan. Innan han reste, meddelade hans morbror honom, att det ej vore möjligt att hålla affären uppe. Kunde man bara det, skulle alla få sitt, men man kunde icke. Man hade förgäfvets vänt sig till flere af hans svågerns affärsvänner med begäran om hjälp, men utan framgång. Själf egde han inga kapitaler, och det han hade — det var inte mycket — vore redan insatt i svågerns affär.

(Forts.)

Ledsamt nog

måste vi meddela, att Iduns Modetidnings januarinumner fortfarande ligger in fruset på vägen här emellan och kontinenten. Alla möjliga åtgärder äro emellertid vidtagna för att med snaraste hitförska detsamma. Som bekant hafva väderleks- och temperaturförhållanden under de senaste veckorna varit för vinterförbindelsen med kontinenten sällsynt ogynnsamma.

Redaktionen.

